

Phụ lục 3
QUY TRÌNH ĐIỀU TRA VÀ ĐÁP ỨNG Ồ BỆNH SỐT RÉT
(Kèm hành theo quyết định số /QĐ-BYT ngày tháng 10 năm 2021
của Bộ trưởng Bộ Y tế)

1. Mục đích

Quy trình này hướng dẫn thực hiện điều tra và đáp ứng ổ bệnh sốt rét đảm bảo tính nhất quán về mặt chuyên môn kỹ thuật và sự phối hợp giữa các tuyến trong chuẩn bị, điều tra, phân tích kết quả, kết luận và triển khai các can thiệp đáp ứng ổ bệnh.

2. Nguyên lý

Dựa vào “Hướng dẫn giám sát phòng chống bệnh sốt rét”, để các tuyến chủ động xây dựng kế hoạch và điều tra trường hợp bệnh sốt rét theo mẫu phiếu quy định.

- Ngăn chặn lan truyền sốt rét bằng các biện pháp:

+ Phát hiện, điều trị triệt để các trường hợp mắc sốt rét;

+ Phòng chống véc tơ theo “Hướng dẫn giám sát và phòng chống bệnh sốt rét”.

- Thời gian: Thực hiện điều tra và đáp ứng ổ bệnh trong vòng 7 ngày kể từ khi phát hiện trường hợp bệnh sốt rét lây truyền tại chỗ đầu tiên.

3. Các bước tiến hành

Bước 1: Xác định địa điểm điều tra ổ bệnh

- Xác định địa điểm điều tra ổ bệnh sốt rét dựa vào báo cáo trường hợp bệnh sốt rét lây truyền tại chỗ.

- Thời gian: Ngày 1 và ngày 2 kể từ khi xác định trường hợp bệnh sốt rét lây truyền tại chỗ.

Bước 2: Chuẩn bị cho điều tra ổ bệnh

- Nội dung chuẩn bị:

+ Lập kế hoạch điều tra;

+ Dự trữ nhân lực, thuốc sốt rét và vật tư tiêu hao;

+ Dự toán kinh phí chi tiết cho điểm điều tra;

+ Thành lập đội điều tra.

- Thời gian: Ngày 1 đến ngày 3 kể từ khi xác định trường hợp bệnh sốt rét lây truyền tại chỗ.

Bước 3: Tiến hành điều tra ổ bệnh

Phạm vi điều tra: Khoảng 30 hộ gia đình xung quanh hộ có trường hợp bệnh sốt rét, tùy theo địa bàn cụ thể, đội điều tra sẽ quyết định phạm vi điều tra cho phù hợp.

- Nội dung điều tra:

+ Phỏng vấn chủ hộ gia đình theo bộ câu hỏi.

+ Xét nghiệm tìm ký sinh trùng sốt rét: Áp dụng cho tất cả các thành viên trong hộ có trường hợp bệnh sốt rét và các thành viên thuộc các hộ lân cận.

- Xét nghiệm chẩn đoán nhanh để chẩn đoán sốt rét;
- Soi lam máu xét nghiệm kính hiển vi.

+ Điều tra côn trùng theo các quy trình tại “Hướng dẫn giám sát và phòng chống bệnh sốt rét”:

- Quy trình kỹ thuật thu thập muỗi Anopheles bằng phương pháp bẫy màn kép sử dụng mồi người;
- Quy trình kỹ thuật thu thập muỗi Anopheles bằng phương pháp soi chuồng gia súc ban đêm;
- Quy trình kỹ thuật thu thập muỗi Anopheles bằng bẫy đèn;
- Quy trình kỹ thuật thu thập muỗi Anopheles bằng phương pháp soi muỗi trú đậu trong nhà ban ngày.

- Thời gian điều tra ổ bệnh: Ngày 1 đến ngày 5 kể từ khi xác định trường hợp bệnh sốt rét lây truyền tại chỗ.

Bước 4: Tiến hành đáp ứng ổ bệnh

- Đánh giá tổng hợp tình hình về mức độ ổ bệnh:

- + Tỷ lệ nhiễm ký sinh trùng sốt rét trong cộng đồng tại ổ bệnh;
- + Loài muỗi truyền sốt rét có mặt, mật độ;
- + Cấu trúc, phân bố nhà ở, tập quán ngủ màn;
- + Đề xuất biện pháp can thiệp phù hợp, phân công cán bộ thực hiện.

- Đáp ứng ổ bệnh:

- + Điều trị trường hợp bệnh sốt rét theo Hướng dẫn của Bộ Y tế;
- + Phòng chống muỗi truyền bệnh sốt rét: Tùy theo tình hình cụ thể sẽ tiến hành phát màn tẩm hóa chất tồn lưu lâu, phun hóa chất tồn lưu trên tường, vách, hoặc tẩm màn với hóa chất diệt côn trùng. Các kỹ thuật này sẽ tuân thủ theo quy trình đính kèm theo “Hướng dẫn giám sát và phòng chống bệnh sốt rét”:

- Kỹ thuật phun hóa chất tồn lưu trên tường, vách trong phòng chống muỗi truyền bệnh sốt rét;
- Kỹ thuật tẩm màn với hóa chất trong phòng chống muỗi truyền sốt rét.

+ Truyền thông phòng chống sốt rét:

- Cán bộ tham gia điều tra truyền thông trực tiếp cho người dân;
- Phát tờ rơi, dán áp phích truyền thông tại các hộ gia đình.

- Thời gian: Ngày 4 tới ngày 7 kể từ khi xác định trường hợp bệnh sốt rét lây truyền tại chỗ.

Bước 5: Cập nhật, bổ sung cơ sở dữ liệu

- Tổng hợp báo cáo kết quả điều tra, đáp ứng ổ bệnh lên phần mềm quản lý bệnh truyền nhiễm.
- Chia sẻ báo cáo với Trạm Y tế xã và chính quyền địa phương.
- Lập cơ sở dữ liệu về ổ bệnh, phân loại ổ bệnh tại địa phương.
- Đề xuất biện pháp phòng chống sốt rét cho địa phương có ổ bệnh.

4. Xử lý tính toán kết quả

- Các kết quả tính toán số liệu ký sinh trùng sốt rét được tính bằng phần mềm Excel và điền vào biểu mẫu theo quy định tại “Hướng dẫn giám sát và phòng chống bệnh sốt rét”.
- Các kết quả điều tra hộ gia đình được nhập liệu, phân tích số liệu trên phần mềm thống kê và báo cáo theo phân cấp hệ thống quản lý.
